

Temanotat

Libanon: Hizbullah – organisatorisk oppbygging og innflytelse

Utlendingsforvaltningens fagenhet for landinformasjon (Landinfo) skal som faglig uavhengig enhet innhente og analysere informasjon om samfunnsforhold og menneskerettigheter i land som Utlendingsdirektoratet, Utlendingsnemnda og Justis- og politidepartementet til enhver tid har behov for kunnskap om for å kunne løse sine oppgaver.

Landinfos rapporter og temanotater er basert på opplysninger fra både offentlige og ikke offentlige kilder. Opplysningene er innsamlet og behandlet i henhold til kildekritiske standarder. Kilder som av ulike grunner ikke ønsker å bli offentliggjort, er ikke nevnt ved navn.

Opplysningene som blir lagt fram i rapportene og temanotatene, kan ikke tas til inntekt for et bestemt syn på hva praksis bør være i utlendingsforvaltningens behandling av søknader. Landinfos rapporter og temanotater er heller ikke uttrykk for norske myndigheters syn på de forhold og land som rapportene omhandler.

© Landinfo 2011

Materialet i denne publikasjonen er omfattet av åndsverklovens bestemmelser. Uten særskilt avtale med Landinfo er enhver eksemplarfremstilling og tilgjengeliggjøring bare tillatt i den utstrekning det er hjemlet i lov.

Alle henvendelser om Landinfos rapporter kan rettes til:

Landinfo
Utlendingsforvaltningens fagenhet for landinformasjon

Storgaten 33 A

Postboks 8108 Dep

N-0032 Oslo

Tel: 23 30 94 70

Fax: 23 30 90 00

E-post: mail@landinfo.no

www.landinfo.no

Temanotat **Libanon: Hizbullah – organisatorisk oppbygging og innflytelse**

SUMMARY

Hizbullah is an Islamist Shia Muslim organization in Lebanon closely allied to Iran. The organization is secretive and hierarchical in structure. It is a political party, an armed militia and a welfare organization all in one. Hizbullah completely dominates Shia Muslim neighborhoods in the southern suburbs of Beirut, in the Beqaa Valley and in South Lebanon where it acts as a kind of security force and “moral police”. Opposing political parties are not allowed to operate in these areas. Hizbullah led the armed resistance against the Israeli occupying forces in Lebanon in the 1980s and 1990s, and the armed conflict with Israel in the last decade. Its weapons have also been turned inwards to enforce its will on political movements opposing its views. There have also been instances of threats and violence against opponents.

SAMMENDRAG

Hizbullah er en islamistisk shiamuslimsk organisasjon i Libanon med nære bånd til Iran. Organisasjonen er lukket og hierarkisk oppbygget, og opptrer både som politisk parti, som væpnet milits og som veldedighetsorganisasjon. I shiamuslimske områder i Sør-Beirut, Beqaa-dalen og Sør-Libanon dominerer Hizbullah fullstendig, og opptrer samtidig som ”sikkerhetsstyrke” og ”moralpoliti”. Ingen konkurrerende politiske organisasjoner tillates i disse områdene. Hizbullah ledet krigføringen mot de israelske okkupasjonsstyrkene i Libanon på 1980- og 1990-tallet, og har vært i væpnede konflikter med Israel på 2000-tallet. Organisasjonens våpen har også blitt brukt som politisk pressmiddel internt i Libanon. I tillegg har organisasjonen i noen tilfeller benyttet seg av trusler og voldshandlinger mot meningsmotstandere.

INNHold

1. Innledning	5
2. Kort historikk	5
2.1 Ideologisk utvikling	6
2.2 Hizbullah som politisk aktør	6
2.3 Hizbullahs som militær aktør	8
2.4 Hizbullah som veldedighetsorganisasjon	9
3. Hizbullahs kjerneområder og innflytelse i Libanon	9
3.1 Det sørlige Beirut – Dahiya	10
3.2 Beqaa-dalen og Sør-Libanon	11
3.3 Myndighetsutøvelse og forholdet til libanesisk politi og påtalemyndighet	11
3.4 Reaksjoner mot politiske motstandere	12
3.5 Reaksjoner mot personer som nekter å samarbeide med Hizbullah	13
3.6 Hizbullahs behandling av Israel-kollaboratører	13
4. Forholdet til andre politiske aktører	14
4.1 Forholdet til Iran og Syria	14
4.2 Samarbeid med palestinske fraksjoner	15
5. Organisatorisk oppbygging	16
5.1 Den politiske (sivile) organisasjonen	16
5.2 Den militære organisasjonen	17
5.2.1 Den islamske motstandsorganisasjonen	17
5.2.2 Sikkerhetsorganet	18
5.3 Medlemskap og rekruttering	18
5.4 Tvangsrekruttering	19
5.5 Reaksjoner mot medlemmer som ønsker å tre ut av organisasjonen	19
6. Referanser	20

1. INNLEDNING

Dette temanotatet beskriver den libanesiske organisasjonen Hizbullah. Det legges vekt på å forklare hvordan organisasjonen opptrer som henholdsvis politisk parti, veldedighetsorganisasjon og milits, samt beskrive organisasjonens innflytelse og dominans over ulike deler av Libanon. Tematikken i notatet gjenspeiler bestillinger som Landinfo har mottatt fra Utlendingsdirektoratet og Utlendingsnemnda.

Temanotatet bygger dels på offentlig tilgjengelig informasjon, i form av trykte publikasjoner og publikasjoner på internett, og dels på samtaler i Beirut i november 2008 og mars 2011 med libanesiske akademikere, journalister og representanter for lokale menneskerettighetsorganisasjoner.

2. KORT HISTORIKK

Hizbullah¹ er både et libanesiske shiamuslimsk politisk parti, en væpnet milits, og en velferdsorganisasjon, grunnlagt tidlig på 1980-tallet. Grunnleggerne var radikale shiamuslimer som var inspirert av den shiamuslimske politiske oppvåkingen i Irak på 1960- og 1970-tallet. Etter den israelske invasjonen i Libanon i 1982 ble mange av de shiamuslimske aktivistene engasjert i å organisere en militær respons mot de israelske okkupasjonsstyrkene. En gruppe brøt ut av Amal,² datidens ledende shiamuslimske bevegelse i Libanon, for å danne Amal al-Islamiyya, som senere ble slått sammen med andre radikale shiabevegelser under navnet Hizbullah. Iran sto sentralt i oppbyggingen av Hizbullahs væpnede milits, og medlemmer av den iranske revolusjonsgarden trente organisasjonens militssoldater i Beqaa-dalen øst i Libanon på 1980-tallet (Casey & Blanchard 2010, s. 8-9; Deeb 2006). Hizbullah var sentral i krigføringen mot de israelske okkupasjonsstyrkene i Libanon på 1980- og 1990-tallet. Organisasjonen sto blant annet bak to store selvmordsangrep mot det israelske militære hovedkvarteret i Tyr i Sør-Libanon, som til sammen drepte over 100 israelske soldater, samt en rekke geriljaangrep mot israelske styrker i Sør-Libanon (Hamzeh 2004, s. 80-83).³

¹ Hizbullah betyr "Guds parti" på arabisk (*hizb Allah*). I norsk og engelsk litteratur benyttes også skrivemåtene Hizbollah, Hizballah og Hizb'allah.

² Amal betyr "håp" på arabisk, og er samtidig et akronym for *Afwaj al-muqawama al-lubnaniyya* (De libanesiske motstands bataljonene). Organisasjonen ble grunnlagt i 1975 som en væpnet milits tilknyttet imam Musa Sadrs parti *Harakat al-mahrumin* (Bevegelsen for de underprivilegerte). Etter avslutningen av borgerkrigen i 1989 ble militsen avvæpnet, men Amal fortsatte som et politisk parti (Addis & Blanchard 2010, s. 8). Partiet er representert i parlamentet, og nåværende partileder Nabih Berri har i flere perioder vært parlamentspresident. I dag er Amal og Hizbullah de to dominerende politiske bevegelsene blant shiamuslimene i Libanon.

³ Undergrunnsgrupper med tilknytning til Hizbullah, og muligens direkte underlagt deres kommando, sto for øvrig bak selvmordsangrepet mot den amerikanske ambassaden i Beirut i april 1983 og de simultane selvmordsangrepene mot de amerikanske og franske militærbasene i Beirut i oktober 1983. Over 400 personer ble til sammen drept i disse operasjonene. En gruppe som kalte seg Islamsk jihad tok på seg ansvaret for disse angrepene. Hizbullahs lederskap har siden benektet at de kontrollerte Islamsk jihad. Undergrunnsgrupper alliert med Hizbullah sto også bak en rekke kidnappinger av utlendinger i Libanon på andre halvdel av 1980-tallet (Hamzeh 2004, s. 80-86). Det har blitt hevdet at Hizbullah også var implisert i et angrep på den israelske

Shiamuslimene har historisk vært en økonomisk underprivilegert gruppe i Libanon. I tillegg var de underrepresentert politisk i forhold til sin befolkningsstørrelse.⁴ En viktig grunn til Hizbullahs vekst og popularitet blant shiamuslimene i Libanon var nettopp at organisasjonen maktet å bli et talerør for denne underprivilegerede gruppen (Hamzeh 2004, s. 12-15).

2.1 IDEOLOGISK UTVIKLING

Hizbullahs ideologiske ståsted ble formulert i deres ”åpne brev til de undertrykte” i 1985. Her beskrev Hizbullah seg selv som en religiøs anti-imperialistisk bevegelse, og satte seg som mål å utslette Israel. USA og Sovjetunionen ble begge erklært som fiender. I Libanon ønsket man å innføre et islamsk styresett innsatt av folket (Addis & Blanchard 2010, s. 8-13; Høigilt 2007, s. 125). Hizbullah forfekter et styresett hvor de religiøse lærde har øverste myndighet etter det shiamuslimske prinsippet om ”de rettslærdes styre” (*wilayat al-faqih*) som ble formulert av Ayatollah Khomeini av Iran. I forlengelsen av dette anser Hizbullahs lederskap offisielt Irans nåværende overhode, Ayatollah Ali Khamenei, som organisasjonens øverste leder, religiøst og politisk (Deeb 2006; Hamzeh 2004, s. 30-36).

På 1990-tallet, etter borgerkrigens slutt, valgte Hizbullah å ta del i ordinær politisk virksomhet i Libanon innenfor rammene av det parlamentariske systemet.⁵ I 1992 stilte de for første gang liste ved et parlamentsvalg. Politikken ble mer pragmatisk, og man begynte å gå i dialog med andre politiske partier. Det ble samtidig erklært at ideen om en islamsk stat i Libanon ikke skulle forfølges med maktmidler. I 2009 ble Hizbullahs nye politiske plattform kunngjort av generalsekretær Sayyid Hassan Nasrallah i en TV-overført tale. Dette ble ansett som en oppdatering av deres ”åpne brev” fra 1985. Talen inneholdt ingen referanse til opprettelsen av en islamsk stat i Libanon, mens motstand mot enhver fredsavtale eller anerkjennelse av Israel ble gjentatt (Addis & Blanchard 2010, s. 8-13; Høigilt 2007, s. 125).

2.2 HIZBULLAH SOM POLITISK AKTØR

Hizbullah har siden 1992 deltatt ved alle parlamentsvalg i Libanon. I 2005 tok Hizbullah 14 seter og deltok for første gang i regjering. Ved siste valg i 2009 vant organisasjonen ti seter (Addis & Blanchard 2010, s. 10; Deeb 2006, s. 3).

I februar 2005 ble Libanons statsminister Rafik Hariri drept i et bombeattentat i Beirut. Syria ble mistenkt for å stå bak attentatet, og et massivt internasjonalt press førte til at Syria måtte trekke sine militære styrker ut av Libanon. Syria hadde da hatt

ambassaden i Buenos Aires i 1992 og angrepet på en synagoge i samme by i 1994 (Addis & Blanchard 2010, s. 22).

⁴ Den libanesiske Nasjonalpakten av 1943 distribuerte utøvende og lovgivende makt samt stillinger i militæret til de ulike religiøse gruppene i landet proporsjonalt i forhold til de respektive gruppenes befolkningsstørrelse. De kristne maronittene, som var den største gruppen i henhold til den siste folketellingen (som ble gjennomført i 1932), fikk presidentembetet og det største antallet seter i parlamentet. Sunnimuslimene fikk statsministeren og shiamuslimene, den tredje største gruppen i henhold til folketellingen i 1932, fikk den relativt uviktige posisjonen som parlamentspresident. Man antar at shiamuslimene i dag har forbigått både sunnimuslimene og de kristne maronittene i befolkningsstørrelse (Hamzeh 2004 s. 12).

⁵ Til tross for at Hizbullah siden begynnelsen av 1990-tallet har arbeidet innenfor det parlamentariske systemet og deltatt i den libanesiske partipolitikken, er ikke organisasjonen å regne som et ordinært politisk parti. Hamzeh (2004, s. 79) konkluderer med at Hizbullah på samme tid er en islamistisk, religiøs, politisk og jihadistisk bevegelse, som kun har vage likhetstrekk med ordinære politiske partier.

tropper i Libanon helt siden de intervenerte i den libanesiske borgerkrigen i 1976. Da Hariri ble drept hadde allerede et økende antall libanesiske politikere og samfunns-topper tatt avstand fra Syrias tilstedeværelse og dominans over Libanon. Polariseringen mellom den ”pro-Syriske” og ”anti-Syriske” fløyen i landet tilspisset seg ytterligere i tiden som fulgte. Libanesiske partipolitikk har siden vært dominert av to store blokker, henholdsvis den pro-syriske ”8. mars-alliansen”, oppkalt etter en støttedemonstrasjon for Syria arrangert av Hizbullah i Beirut 8. mars 2005, og den anti-syriske ”14. mars-alliansen”, oppkalt etter en demonstrasjon med krav om syrisk tilbaketrekking den 14. mars 2005. Hizbullah har vært toneangivende i 8. mars-alliansen, sammen med Amal og det kristne partiet *At-tayyar al-watani al-hurr* (Free Patriotic Movement), som ledes av Michel Aoun. 14. mars-alliansen har vært dominert av Saad Hariris parti *Tayyar al-mustaqbal* (Future Movement), som er det største sunni-partiet i Libanon, samt ulike kristne partier (International Crisis Group 2010, s. 2).

I april 2005 vedtok FNs sikkerhetsråd resolusjon 1595 som etablerte en uavhengig undersøkelseskommissjon som skulle bistå libanesiske myndigheter med etterforskningen av drapet på statsminister Hariri. I mars 2006 ba daværende statsminister Fouad Seniora FN om å opprette et eget internasjonalt tribunal som skulle etterforske drapet, men dette ble møtt med protest fra 8. mars-alliansen, og samtlige shia-ministre besluttet å boikotte regjeringsmøtene. Regjeringen fikk heller ikke parlamentet til å godta utkastet til avtale. Regjeringen ba derfor FNs sikkerhetsråd om at et tribunal skulle opprettes uavhengig av Libanons formelle godkjenning, hvorpå sikkerhetsrådet vedtok resolusjon 1757 som etablerte Spesialtribunalet for Libanon (Special Tribunal for Lebanon, heretter STL) i mai 2007. Da hadde allerede den Hizbullah-ledede opposisjonen innledet en permanent protestaksjon i sentrum av Beirut, og regjeringen hadde blitt handlingslammet av at shia-ministrene boikottet regjeringsmøtene. Krisen kulminerte med at væpnede elementer fra partier i 8. mars-alliansen tok over sunni-dominerte bydeler i Beirut i mai 2008 (se kapittel 2.3). Dette presset frem en ny samlingsregjering fremforhandlet i Doha i Qatar, som i praksis ga 8. mars-alliansen vetorett over alle viktige regjeringsbeslutninger (International Crisis Group 2010, s. 6-7).

I 2010 begynte det å sirkulere rykter om at STL ville anklage Hizbullah-medlemmer for drapet på Hariri. Hizbullahs generalsekretær reagerte med å anklage Israel for å stå bak disse ryktene. Man forsøkte samtidig å diskreditere STL, blant annet ved å vise til de såkalte falske vitnene, en henvisning til sentrale vitner som i ettertid modifiserte eller trakk tilbake sine forklaringer. Hizbullah forsøkte også å presse regjeringen til å ta avstand fra STL (International Crisis Group 2010, s. 11-19). I januar 2011 trakk den Hizbullah-ledede opposisjonen seg på ny fra regjeringen, hvorpå statsminister Hariri gikk av (Blanford 2011a). I juni ble det dannet en ny regjering ledet av statsminister Najib Mikati, som regnes å stå nærmere Hizbullah og 8. mars-alliansen. Hizbullah og deres allierte fikk 16 av 30 ministerposter i den nye regjeringen. 30. juni ble tiltalen fra STL mot fire medlemmer av Hizbullah offentliggjort (BBC 2011). Ved utgangen av september 2011 hadde ingen av de tiltalte blitt pågrepet.

2.3 HIZBULLAHS SOM MILITÆR AKTØR

I tråd med Taif-avtalen fra 1989, som markerte slutten på den libanesiske borgerkrigen, skulle alle libanesiske militsgrupper demobiliseres og avvæpnes. Hizbullah beholdt imidlertid sine våpen, og redefinerte seg som en islamsk motstandsorganisasjon hvis formål var å avslutte den israelske okkupasjonen av Sør-Libanon. Organisasjonens væpnede gren gjennomførte militære operasjoner mot Israels Defence Forces (IDF) og deres libanesiske allierte South Lebanese Army (SLA) i Sør-Libanon på 1990-tallet, og tok æren for Israels endelige tilbaketrekking fra Sør-Libanon i 2000. Etter tilbaketrekkingen ble ikke den libanesiske hæren utplassert i sør; i stedet tok Hizbullah kontrollen over disse områdene. Hizbullah fortsatte dessuten å angripe IDF i en liten enklave kalt Shib'a på grensen mellom Libanon og de israelsk-okkuperte Golanhøydene (som Israel tok fra Syria i 1967).⁶ Det har også vært uenighet om statusen til landsbyen Ghajar, som ligger på grensen mellom Israel og Libanon. Hizbullah har erklært at IDFs tilstedeværelse i nordlige deler av landsbyen (siden 2006) er en okkupasjon av libanesiske territorium. IDFs tilstedeværelse i disse områdene har således blitt brukt som påskudd for å beholde våpnene og forsvare Libanon mot den israelske okkupasjonen. Samtidig har Hizbullah erklært at de ikke kommer til å la seg avvæpne, selv om Israel skulle trekke seg ut av de omstridte områdene (Addis & Blanchard 2010, s. 9, 16; Deeb 2006).

Etter et Hizbullah-angrep i juli 2006, som resulterte i at to IDF-soldater ble tatt til fange og tre ble drept, innledet Israel en storstilt militæroffensiv mot Hizbullah i Libanon. Krigshandlingene ble avsluttet i august samme år, etter at FNs sikkerhetsråd vedtok resolusjon 1701. Den oppfordret blant annet til å ekspandere FNs fredsbevarende styrker i Sør-Libanon (UNIFIL), utplassere den libanesiske hæren langs grensen i sør og forby våpenleveranser til andre enn hæren (Sharp 2006, s. 1-4). Til tross for dette antas det at Hizbullah har gjenoppbygget og styrket sitt våpenarsenal i ettertid, blant annet ved å anskaffe mer sofistikerte missiler (Addis & Blanchard 2010, s. 11).

I mai 2008 tok den libanesiske regjeringen to beslutninger som Hizbullah anså som en direkte trussel mot sin militære kapasitet. Disse to var flyttingen av sikkerhetsjefen ved flyplassen i Beirut, som var en nær alliert av Hizbullah, og beslutningen om å etterforske lovligheten av Hizbullahs uavhengige telekommunikasjonsnettverk i Libanon. Væpnede medlemmer fra Hizbullahs allierte Amal og Syrian Social Nationalist Party (SSNP) overtok sunni-dominerte bydeler i Beirut, samtidig som væpnede medlemmer av Hizbullah ble utplassert i Shouf-fjellene. De væpnede gruppene satte opp kontrollposter, og brøt seg inn i lokalene til sin fremste politiske opponent, Saad Hariris *Tayyar al-mustaqbal* (Future Movement), som i dag er det største sunnimuslimske partiet i Libanon. Situasjonen førte til væpnede sammenstøt flere steder i landet mellom politiske grupperinger alliert med henholdsvis regjeringen og den shia-dominerte opposisjonen. Konflikten antok raskt en religiøs dimensjon med mindre gatekamper, hovedsakelig mellom shiamuslimer og sunnimuslimer i Beirut, mellom Hizbullah og drusere i fjellene, og mellom alawier og sunnimuslimer nord i Tripoli. Dette var første gang etter borgerkrigens slutt at

⁶ Hizbullah og Syria hevder at Shib'a er libanesiske og at den israelske tilbaketrekkingen fra Libanon derfor ikke er endelig. FN har uttalt at Shib'a er syrisk territorium (Addis & Blanchard 2010, s. 9).

Hizbullah rettet sine våpen mot libanesere. Formålet var åpenbart å forsvare egen militær kapasitet. Kamphandlingene resulterte i at 80 personer mistet livet og at 250 ble skadet. Situasjonen ble løst gjennom Den arabiske ligas intervensjon, og en avtale om at regjeringen skulle gå tilbake på sine to beslutninger. Samtidig ble man enige om å sette i gang en nasjonal dialog som skulle bane vei for en ny samlingsregjering, hvor begge parter i konflikten skulle være representert. (International Crisis Group 2008, s. 1-9; U.S. Department of State 2011; Young 2010, s. 201-215).

2.4 HIZBULLAH SOM VELDEDIGHETSORGANISASJON

Hizbullah har helt siden opprettelsen på 1980-tallet vært sentral i oppbyggingen av veldedighetsorganisasjoner i Libanon. I dag fungerer Hizbullah som en paraplyorganisasjon for et stort nettverk av organisasjoner som driver skoler, helsesentre, sykehus, ungdomsprogrammer og velferdsorganisasjoner som tilbyr ulike former for støtte til vanskeligstilte familier. Disse institusjonene er åpne for alle, uavhengig av religiøs tilhørighet, men er i første rekke lokalisert i områder av landet hvor shiamuslimene dominerer (Addis & Blanchard 2010, s. 10; Deeb 2006, s. 3). Hizbullahs nettverk har stått sentralt i gjenoppbyggingen av hus og infrastruktur etter borgerkrigen og etter krigen med Israel sommeren 2006. Ammar al Moussawi, som leder Hizbullahs avdeling for internasjonale relasjoner i Beirut, forklarer at Hizbullah selv har gjenoppbygget de sørlige bydelene i Beirut og andre områder som ble ødelagt av den israelske bombingene i 2006 gjennom sitt gjenoppbyggingsfond Wa'd (løfte) (samtale med Landinfo, mars 2011). Hizbullah finansierer sine veldedige prosjekter gjennom private donasjoner fra støttespillere i utlandet, gjennom tiender som tilfaller organisasjonen fra shia-befolkningen i Libanon, og gjennom finansiell støtte fra Iran (Deeb 2006, s. 3; Hamzeh 2004, s. 63).

3. HIZBULLAHS KJERNEOMRÅDER OG INNFLYTELSE I LIBANON

Hizbullah har primært innflytelse i tre ulike shiamuslimske kjerneområder i Libanon. Disse områdene er det sørlige Beirut, også kjent som *Dahiya*,⁷ shiamuslimske områder i Sør-Libanon og shiamuslimske områder i Beqaa-dalen øst i Libanon. Ifølge to akademikere og en journalist som Landinfo snakket med i Beirut i november 2008 og mars 2011 (som ønsket å uttale seg anonymt), er Hizbullahs innflytelse og dominans sterkest i Sør-Beirut. Det er også her organisasjonen har sitt politiske og administrative hovedkvarter.

⁷ Dahiya, som betyr "forstad" på arabisk, er en samlebetegnelse på flere bydeler i det sørlige Beirut; Haret Hurayk, Ghubayri, Murayja og Burj al-Barajna. Området er i dag dominert av shiamuslimer, og størstedelen av befolkningen er innflyttere fra Sør-Libanon og Beqaa-dalen, blant dem mange familier som ble fordrevet i løpet av borgerkrigen (Harb 2007).

3.1 DET SØRLIGE BEIRUT – DAHIYA

Hizbullah har vært til stede i Dahiya helt siden organisasjonens grunnleggelse på 1980-tallet. I 1989 fordrev de sin shiamuslimske rival Amal fra området. Siden den tid har Hizbullah konsolidert sin makt i denne delen av Beirut. I 1998 stilte Hizbullah lister ved kommunevalg og vant alle kommunene (bydelene) som til sammen utgjør Dahiya (Deeb & Harb 2007, s. 18; Harb 2007).

I løpet av 1990-tallet og 2000-tallet har Dahiya gjennomgått en omfattende forvandling og modernisering med blant annet oppblomstring av kjøpesentre, kafeer og fornøylesparker. Dette har skjedd med Hizbullahs aksept, og parallelt med at Hizbullah har tilpasset seg det libanesiske politiske systemet og gradvis blitt mer åpne for det pluralistiske Libanon. Byutviklingen i Dahiya har således mange likhetstrekk med andre områder i Beirut. Samtidig eksisterer en del begrensninger som ikke er til stede i andre deler av Beirut: Alkoholsalg og reklameplakater som viser naken hud tillates ikke. Kafeer forventes å være tilpasset visse moralske standarder med hensyn til segregering av kjønnene og valg av musikk som spilles over høytalerne. Internett sensureres, og Hizbullah har sin egen private "politistyrke" som overvåker befolkningen og som eksempelvis hindrer besøkende i å ta bilder i området uten tillatelse. Hizbullah-kontrollerte kommunestyre gir støtte til spesifikke entreprenører som er med på å utvikle bydelene i den retningen organisasjonen ønsker. Samtidig foregår det en uoffisiell boikott av kafeer og restauranter som ikke følger Hizbullahs moralske standarder (Deeb & Harb 2007, s. 18; Harb 2007).

En av de libanesiske akademikerne som Landinfo har snakket med (samtale i mars 2011) forklarte at Hizbullah opererer som en slags sikkerhetstjeneste og politimyndighet i Dahiya. Hizbullahs kontroll over befolkningen i området er svært omfattende, og ingen andre politiske grupperinger får lov til å operere her.⁸ Hizbullah opptre samtidig som moralpoliti, og påser at befolkningen i Dahiya ter seg i henhold til islamske normer. En libanesiske journalist som Landinfo snakket med (samtale i mars 2011) forklarte at Hizbullah i praksis har innført en form for sharia-lov i Dahiya, selv om dette ikke er kunngjort. Det er for eksempel ingen butikker i Dahiya som selger alkohol. Nærmeste alkoholutsalg finnes i tilgrensende bydeler, hvor sunnimuslimer og shiamuslimer bor om hverandre, og hvor Hizbullah ikke har den samme innflytelsen. Hizbullah er ikke opptatt av å regulere livsførselen til sunnimuslimer eller andre som bor utenfor deres kjerneområder, og foretar seg derfor intet for å stoppe alkoholutsalg utenfor Dahiya.⁹

De moralske og religiøse normene som råder i Dahiya har stor støtte i befolkningen, og er således ikke et prosjekt som utelukkende er påtvunget av Hizbullah. En shiamuslimsk urban middelklasse som ønsker å leve i overensstemmelse med islamske verdier har etter hvert blitt dominerende i området. Denne middelklassen, fremfor alt ungdommen, er med på å definere hvilke kafeer, restauranter,

⁸ Ifølge en av akademikerne som Landinfo snakket med har Hizbullah sterkest kontroll med den delen av befolkningen i Dahiya som er innflyttere fra Sør-Libanon og Beqaa. Den opprinnelige befolkningen i Dahiya har i større grad egne selvstendige familiebaserte nettverk utenfor Hizbullahs direkte kontroll.

⁹ Ifølge journalisten hadde overvåkingen av shiamuslimenes livsførsel også en politisk dimensjon. Shiamuslimer i opposisjon til Hizbullah og Amal har tradisjonelt sluttet opp om kommunistene, som har et annet syn på likestilling mellom kjønnene og som har hatt en langt mer liberal holdning til alkohol. Hizbullahs anstrengelser for å gjøre Dahiya til et område hvor alle lever i overensstemmelse med muslimske verdier er derfor indirekte også et angrep på kommunistene.

fornøylesparker og badestrender som tilfredsstillt deres krav. Annerledes tenkende reiser for det meste ut av Dahiya for rekreasjon på fritiden, selv om det også finnes de som har etablert ”alternative” kultursentre inne i Dahiya i opposisjon til Hizbullah (Deeb & Harb 2007, s. 19).

3.2 BEQAA-DALEN OG SØR-LIBANON

De libanesiske akademikerne og journalisten som Landinfo har snakket med i Beirut (samtaler i mars 2011) forklarte at Hizbullah utøver den samme kontrollen over befolkningen i shiamuslimske områder av Beqaa-dalen og i Sør-Libanon, om enn i noe mindre grad enn i Dahiya. Ifølge Kai Kverme ved Universitetet i Oslo, som har forsket på Hizbullah og gjort feltarbeid i Sør-Libanon (Khiam), gjelder de samme begrensningene i shiamuslimske områder i Sør-Libanon som i Dahiya med hensyn til moralske standarder, dvs. forbud mot alkoholserving, dans etc. (e-postkorrespondanse med Landinfo, september 2011).

3.3 MYNDIGHETSUTØVELSE OG FORHOLDET TIL LIBANESISK POLITI OG PÅTALEMYNDIGHET

Hizbullahs dominans i de sørlige bydelene i Beirut er av en slik art at myndighetene er ute av stand til å håndheve loven der. Libanesiske politi er heller ikke i stand til å foreta effektiv etterforskning og kriminalitetsbekjempning i andre Hizbullah-dominerte områder av landet, i sær i Sør-Libanon. I stedet har Hizbullah påtatt seg en slags ”politimyndighet” i disse områdene. Hizbullah driver også sine egne interneringssteder (U.S. Department of State 2011). Personer som begår kriminelle handlinger i Hizbullahs kjerneområder risikerer å bli arrestert av organisasjonens Koordineringsenhet (se kapittel 5.1) eller av Sikkerhetsorganet (kapittel 5.2) dersom det dreier seg om ”politiske” forseelser, slik som spionasje eller forsøk på overvåkning av Hizbullah og deres aktiviteter. Tidligere kunne de arresterte bli sittende lange perioder i Hizbullahs varetekt, men etter Israels tilbaketrekking i 2000 har organisasjonen begynt å overlevere arrestanter til det libanesiske politiet dersom det dreier seg om libanesiske statsborgere. Utlendinger som arresteres kan risikere å bli sittende lengre i Hizbullahs varetekt (Hamzeh 2004, s. 65).

Ifølge en libanesiske journalist (samtale i Beirut i mars 2011) er det i første rekke shiamuslimer som kan oppleve å bli arrestert av Hizbullah. De pågrepne blir normalt løslatt eller overlevert til libanesiske sikkerhetstjeneste for videre etterforskning i løpet av et par dager, men det finnes også eksempler på at personer har sittet i Hizbullahs varetekt lenge. Libanesere som ikke er shiamuslimer vil normalt ikke risikere å bli utsatt for frihetsberøvelse av Hizbullah, med mindre de mistenkes for å være Israel-kollaboratører.

En libanesiske akademiker (samtale i Beirut i mars 2011) opplyser at det ikke er rapportert om overgrep eller mishandling i forbindelse med at Hizbullah foretar pågripelser og avhør. Heller ikke i saker som omhandler Israel-kollaboratører er det fremkommet påstander om overgrep.¹⁰

¹⁰ Den libanesiske menneskerettighetsorganisasjonen Lebanese Center for Human Rights har imidlertid rapportert at en libanesiske som var mistenkt for samarbeid med israelske etterretning angivelig ble torturert i Hizbullahs varetekt hvor han tilbrakte fem måneder i 2006. Han ble deretter overlevert det libanesiske forsvarsdepartementet, som holdt ham i forvaring i ytterligere 20 måneder og angivelig utsatte ham for tortur på

Den siste tiden skal sikkerhetsoppbudet i Dahiya ha blitt styrket og gjort langt mer synlig enn det var tidligere. Enkelte observatører tolker dette som et resultat av at Hizbullah egentlig ikke har hatt full kontroll i området, at organisasjonen er ute av stand til å ivareta innbyggernes sikkerhet og at kriminaliteten florerer i området. Det settes også i sammenheng med en mulig splid innad i organisasjonen, som har gitt seg utslag i angivelige arrestasjoner av partimedlemmer og avsløringer av spioner innad i organisasjonen (se kapittel 3.6) (Elali & Farrell 2011).

3.4 REAKSJONER MOT POLITISKE MOTSTANDERE

Ifølge en av de libanesiske akademikerne som Landinfo snakket med i november 2008 og mars 2011, kan personer som er aktive politisk oppleve negative reaksjoner eller represalier fra Hizbullah. Dette gjelder i første rekke shiamuslimer som motarbeider organisasjonen i kjerneområdene. Eksempelvis ble den shiamuslimske religiøse lederen Hassan Mushaymesh fra Sør-Libanon fengslet i forbindelse med et besøk i Damaskus i juli 2010. Det antas at fengslingen har sammenheng med at han trådte ut av Hizbullah i 1997, og siden har kritisert organisasjonen offentlig gjentatte ganger (samtale med libanesiske akademiker i Beirut i mars 2011; Farrell 2011). Et annet eksempel er en organisasjon som kaller seg Lebanese Option Group (*Tayyar al-intima al-lubnani*). Dette er en shiamuslimsk organisasjon som er kritisk til Hizbullah. Flere ledere i organisasjonen fikk sine biler sprengt i luften i Khiam i Sør-Libanon i 2008 og 2009 (NOW Lebanon 2009). Ifølge Kai Kverme ved Universitetet i Oslo vil Hizbullah offisielt benekte enhver bekjentskap til disse eksplosjonene, men organisasjonen har full kontroll i området hvor bilene ble sprengt, og det er derfor vanskelig å tenke seg at dette kan ha skjedd uten Hizbullahs viten (e-postkorrespondanse med Landinfo, september 2011).

En annen libanesiske akademiker (samtale med Landinfo, november 2008) har opplyst at det finnes få holdepunkter for at Hizbullah forfølger eller på andre måter gjør livet vanskelig for kristne eller andre minoriteter som bor i deres kjerneområder. Grunnen til dette er at Hizbullah ønsker å opptre som en seriøs nasjonal politisk aktør og leder av den nasjonale motstandskampen mot Israel på vegne av alle libanesere. De ønsker derfor ikke å bli beskyldt for å ha behandlet andre religiøse sekter dårlig.¹¹ Ifølge Kai Kverme ved Universitetet i Oslo finnes det imidlertid eksempler på det motsatte. Eksempelvis skal en drusisk mann bosatt i nærheten av Khiam i Sør-Libanon ha blitt truet med fengsel av Hizbullah på grunn av hans sympatier med Saad Hariris parti Future Movement (e-postkorrespondanse med Landinfo, september 2011). Et annet eksempel er situasjonen etter 8. mars-alliansens "militære" overtakelse av Vest-Beirut i mai 2008 (se kapittel 2.3). Her skal unge sivilkledde personer som var med i gatekampene ha overvåket og sjikanert politiske motstandere på gater og kafeer. Flere journalister og skribenter med tilknytning til 14. mars-alliansen skal ha blitt truet og følt seg tvunget til å flytte til Øst-Beirut (Young 2008).

ny (U.S. Department of State 2011, s. 5). Landinfo er ikke kjent med andre påstander om tortur i Hizbullahs varetekt.

¹¹ En libanesiske journalist (samtale med Landinfo i november 2008) forklarer at det har vært få problemer mellom shiamuslimer og kristne i Sør-Libanon etter krigen mot Israel i 2006. Grunnen til dette er at de fleste kristne forholdt seg nøytrale eller bisto Hizbullah under stridighetene. Flere Hizbullah-soldater hadde for eksempel kunnet søke tilflukt i kristne landsbyer under kampene. De kristne hadde derfor ikke fått rykte på seg om å være Israel-kollaboratører, slik de delvis hadde under den israelske okkupasjonen av Sør-Libanon som endte i år 2000.

En annen libanesisk akademiker (samtale i Beirut i mars 2011) opplyser at det ikke nødvendigvis er Hizbullahs lederskap som står bak eller beordrer voldshandlinger mot meningsmotstandere. Det kan ofte dreie seg om familiefæder og private hevneoppgjør som Hizbullah-medlemmer er involvert i. Kai Kverme ved Universitetet i Oslo påpeker at selv om mange av konfliktene er familiefæder, vil de ofte anta en politisk karakter fordi én av partene støttes av Hizbullah, mens den andre part som oftest tilhører et annet politisk parti. Selv om konfliktene i utgangspunktet ikke er styrt av Hizbullah, vil organisasjonen likevel gå inn i konflikten og støtte sine medlemmer (e-postkorrespondanse med Landinfo, september 2011).

Flere hendelser den siste tiden i Libanon og i Libanons nærområde har hatt stor betydning for Hizbullah og organisasjonens forhold til sine politiske motstandere. Dette gjelder i første rekke opprøret i Syria, tiltalen fra STL mot fire medlemmer av organisasjonen og avsløringen av spioner innad i Hizbullahs egne rekker (se kapittel 3.6). Ifølge Kai Kverme ved Universitetet i Oslo har disse begivenhetene ført til at Hizbullah anser seg selv for å være under angrep, og dermed er langt mer sensitive for kritikk enn under mer stabile nasjonale og regionale forhold. Så langt har dette gitt seg utslag i skjerpet ordbruk mot organisasjonens politiske motstandere i Libanon (e-postkorrespondanse med Landinfo, september 2011).

3.5 REAKSJONER MOT PERSONER SOM NEKTER Å SAMARBEIDE MED HIZBULLAH

Landinfo har ikke funnet informasjon som indikerer at Hizbullah forsøker å tvinge noen til å samarbeide. Heller ikke Landinfos samtalepartnere under informasjonsinnhentingsreisene til Libanon i november 2008 og mars 2011 kjente til at dette forekommer. En libanesisk akademiker (samtale med Landinfo i mars 2011) mente at Hizbullah aldri vil samarbeide med utenforstående om militær trening fordi de er redde for å bli infiltrert av israelske spioner. Derimot kan det forekomme at Hizbullah samarbeider med enkeltindivider i sør for å kunne utplassere sin militære infrastruktur. De kan for eksempel betale bestemte bønder for å la være å så i bestemte åkre flere år på rad, og la Hizbullah benytte seg av åkrene for å utplassere våpen. Disse personene vil høyst sannsynlig bli holdt under nøye oppsikt, men det er ingen kjente tilfeller av at noen blir tvunget til å samarbeide på denne måten. Landinfos samtalepartnere var ikke kjent med tilfeller av at noen skal ha blitt tvunget til å oppbevare våpen for Hizbullah.

3.6 HIZBULLAHS BEHANDLING AV ISRAEL-KOLLABORATØRER

De siste årene har libanesiske myndigheter arrestert over ett hundre personer som er mistenkt for å ha arbeidet for israelsk etterretning. Minst tolv personer er så langt dømt i slike saker. Ifølge libanesiske myndigheter skal de arresterte ha tilhørt et omfattende spionnettverk som Israel har operert i Libanon. Navnene på samtlige er publisert av libanesiske myndigheter (United Nations Security Council 2010). Direktøren i den libanesiske menneskerettighetsorganisasjonen Foundation for Human and Humanitarian Rights (Lebanon) (FHHR), Wa'il Kheir, som Landinfo snakket med i Beirut i mars 2011, opplyste at det har forekommet uregelmessigheter i forbindelse med arrestasjonene, herunder uklare anklager, husransaker uten fullmakt, osv. Minst syv av de arresterte har rapportert sine saker til FHHR. Én av sakene var basert på uriktige opplysninger, og vedkommende har blitt løslatt. Ifølge en libanesisk journalist som Landinfo snakket med (samtale i Beirut, mars 2011) har de arresterte fått store problemer fordi navnene deres er offentliggjort. Uansett om de

var skyldige eller ikke, har de fått sitt rykte ødelagt, hvilket igjen vil kunne medføre sosial isolasjon og ødelagt yrkeskarriere.

Ifølge en libanesisk akademiker som Landinfo snakket med i Beirut i mars 2011 er israelske spioner mål for Hizbullah, som har tatt en aktiv rolle i bekjempelsen av israelske spionnettverk, selv om det formelt er den libanesiske etterretningstjenesten som har stått bak etterforskningen. Hizbullahs organisasjon er mer effektiv og bedre rustet til å fange opp israelske spionnettverk enn den libanesiske hæren og militærets etterretningstjeneste. Deres deltagelse i regjeringen, og særlig deres kontroll med telekommunikasjonsdepartementet, bidrar til å gjøre dem til en viktig brikke i bekjempelsen av israelsk spionasje i Libanon. Den libanesiske akademikeren mente imidlertid at det ikke har fremkommet påstander om at Hizbullah har stått bak overgrep mot Israel-kollaboratører. Heller ingen av Landinfos øvrige samtalepartnere var kjent med slike påstander.

I juni 2011 kom det frem i libanesisk presse at Hizbullah selv hadde avslørt spioner innad i egne rekker. Generalsekretær Hassan Nasrallah bekreftet at partiet hadde anholdt tre personer som hadde spionert til fordel for CIA. Avisen som først skrev om dette, Al-Jumhuriyya, hevdet imidlertid at totalt elleve partimedlemmer hadde blitt avslørt som israelske spioner, herunder fremstående militære ledere. Ingen straffereaksjoner har blitt nevnt, verken av avisene eller av Nasrallah selv (Bishara 2011; Blanford 2011b). Ifølge en artikkel på nettstedet NOW Lebanon i august 2011, skal Hizbullah ha arrestert så mange som 50 medlemmer mistenkt for forræderi, inkludert tre sønner av høytstående ledere i organisasjonen. Noen av disse skal ha blitt fløyet til Iran for videre avhør. Hizbullah mistenker angivelig disse for å ha vært involvert i drapet på Imad Mughniya¹² i 2008, og for å ha støttet anti-regime-demonstrasjoner i Iran (Elali & Farrell 2011).

4. FORHOLDET TIL ANDRE POLITISKE AKTØRER

Etter at Hizbullah besluttet å endre sin organisasjon i retning av et ordinært politisk parti og stille til parlamentsvalg i 1992, har organisasjonen samarbeidet med andre politiske aktører i Libanon. På 2000-tallet har Hizbullah inngått taktiske politiske samarbeid med Amal og andre partier som siden 2005 har samlet seg i den såkalte 8. mars-alliansen (se del 2.2). Hizbullah har også samarbeidet med andre, inkludert kristne, om felles valglistene i de ulike valgdistriktene (Addis & Blanchard 2010, s. 10; International Crisis Group 2010, s. 2).

4.1 FORHOLDET TIL IRAN OG SYRIA

Libanesiske shiamuslimer tilhører den samme grenen av shia-islam som flertallet av befolkningen i Iran. Ledelsen i Hizbullah anser Ayatollah Khamenei som åndelig overhode, og har således svært nære bånd til det iranske lederskapet. Den iranske revolusjonsgarden har hatt en aktiv rolle i oppbyggingen av Hizbullah. Ifølge

¹² Imad Mughniya var en fremtredende leder innenfor Hizbullahs militære organisasjon som ble drept i et attentat i Damaskus i februar 2008.

amerikanske myndigheter driver revolusjonsgarden fremdeles militær trening av Hizbullah-medlemmer i Libanon og Iran. Revolusjonsgarden forsyner også Hizbullah med våpen og direkte finansiell støtte. Ekspertene er delte i synet på hvor stor innflytelse Iran har over Hizbullahs beslutningsprosesser: Enkelte hevder at Iran har direkte innflytelse over Hizbullahs strategiske valg, mens andre mener organisasjonen opererer relativt selvstendig (Addis & Blanchard 2010, s. 20; Deeb 2006).

Hizbullah har også nære bånd til Syria, som støtter organisasjonen politisk og militært (Syria er dessuten Irans nærmeste allierte i den arabiske verden). Hizbullah blir ofte beskrevet som Syrias viktigste "kort" i kampen for å få tilbake Golan-høydene fra Israel. De fleste observatører mener dog at Syria ikke er i posisjon til å diktere Hizbullahs strategivalg. Etter drapet på statsminister Harriri i 2005 har Hizbullah hatt en sentral plass i den Syrisk-vennlige opposisjonen i libanesisk partipolitikk. Den militære støtten fra Syria til Hizbullah skal ha økt betraktelig etter krigen med Israel sommeren 2006 (Addis & Blanchard 2010, s. 18-19; Deeb 2006). I forbindelse med opprøret som brøt ut i Syria i mars 2011, har Hizbullah så langt offentlig gitt uttrykk for støtte til syriske myndigheter.

4.2 SAMARBEID MED PALESTINSKE FRAKSJONER

I Hizbullahs partiprogram har motstanden mot Israel en sentral posisjon. Partiet har således sammenfallende interesser med de palestinske fraksjonene i Libanon, og mange palestinere har sympatier med Hizbullah på grunn av deres meritter i krigføringen mot Israel. Selv om de religiøse skillelinjene gjør at det eksisterer en viss avstand mellom Hizbullah som et shiamuslimsk parti og palestinerne som er sunnimuslimer, står flere palestinske fraksjoner med nære bånd til Syria i et allianseforhold til Hizbullah. Dette gjelder blant annet Hamas, Islamsk Jihad og Popular Front for the Liberation of Palestine-General Command (PFLP-GC). I tillegg har noen av de små *salafi*-islamistiske grupperingene som opererer i og rundt flyktningleiren Ayn al-Hilwa i Saida inngått strategisk samarbeid med Hizbullah, mens andre er erklærte motstandere av religiøse og ideologiske grunner (Hamzeh 2004, s. 77-78; Rougier 2007, s. 51-52, 63).¹³

De fleste palestinske fraksjoner i Libanon er i besittelse av våpen. Det legale grunnlaget for palestinernes væpnede tilstedeværelse var Kairo-avtalen fra 1969, der den libanesiske regjeringen godtok at de palestinske leirene skulle underkastes PLOs jurisdiksjon. Våpnene befinner seg i første rekke inne i de palestinske flyktningleirene i Libanon, hvor palestinerne i praksis har selvstyre og hvor libanesisk politikk ikke går inn. Enkelte syrisk-støttede palestinske fraksjoner, som PFLP-GC og Fatah-Intifada, har også militære baser utenfor leirene. En libanesisk akademiker som Landinfo snakket med i mars 2011, forklarte at Hizbullah har motsatt seg en avvæpning av PFLP-GC, fordi dette kunne lede til ytterligere krav om at også Hizbullah måtte avvæpnes. Han anså det imidlertid for usannsynlig at Hizbullah samarbeider direkte med PFLP-GC eller andre palestinske fraksjoner om militær trening, fordi de ikke stoler fullt ut på andre enn seg selv og anser andre fraksjoner for

¹³ I motsetning til Hizbullah har Amal hatt et svært anstrengt forhold til palestinerne etter at Amal, med syrisk støtte, i mange måneder beleiret de palestinske leirene i Beirut og fordrev Arafat-lojale Fatah-styrker derfra på midten av 1980-tallet. Hizbullah står for øvrig politisk langt fra Fatah og PLOs lederskap, som har inngått fredsavtale (Oslo-avtalen) med Israel.

å være potensielt infiltrert av israelske spionnettverk. Militærbasene til PFLP-GC blir dermed ikke benyttet av Hizbullah. Hizbullah driver under enhver omstendighet kun grunnleggende trening og fysisk fostring av sine militære enheter i Libanon. Den seriøse og avanserte militære treningen foregår i Iran, og til dels i Syria. Derimot kan det tenkes at Hizbullah samarbeider med andre grupperinger, herunder PFLP-GC, om våpensmugling, fordi det er mange ulike aktører som opererer i det illegale våpenmarkedet.

5. ORGANISATORISK OPPBYGGING

Hizbullah ledes av en rådsforsamling (*Majlis ash-shura*) bestående av syv medlemmer som velges for en treårsperiode av en sentralkomité (*al-Majlis al-markaziyya*). Denne består av nærmere 200 sentrale partimedlemmer og partistifere. Rådsforsamlingen velger generalsekretær for tre år av gangen. Nåværende generalsekretær, Hassan Nasrallah, tiltrådte i 1993 etter at daværende generalsekretær Abbas al-Musawi ble drept i et israelsk attentat.¹⁴ Under rådsforsamlingen finnes både en militær og en politisk organisasjonsstruktur (Hamzeh 2004, s. 47-48).

5.1 DEN POLITISKE (SIVILE) ORGANISASJONEN

Styringen av Hizbullahs sivile organisasjon er delegert til Eksekutivrådet (*Shurat at-tanfidh*). Dette rådet er delt inn i fem under-råd eller ”forsamlinger” med spesifikke ansvarsområder, som vanligvis ledes av et av Rådsforsamlingens medlemmer. Det er intet skille mellom utøvende og lovgivende myndighet, og alle viktige beslutninger tas av Rådsforsamlingen. De fem under-rådene er:

1. Den politiske forsamlingen, eller politbyrået, som overser organisasjonens forbindelser til andre politiske aktører i Libanon.
2. Jihad-forsamlingen, som overser den militære aktiviteten, inkludert rekruttering, trening, militært utstyr og sikkerhet.
3. Det parlamentariske forsamlingen, som overser Hizbullahs aktiviteter i parlamentet.
4. Eksekutivforsamlingen, som overser den politiske delen av organisasjonen, samt utdanning og sosiale og kulturelle aktiviteter.

¹⁴ Som nevnt i kapittel 2, forfekter Hizbullah at de religiøse lærde skal ha øverste myndighet etter det shiamuslimske prinsippet om ”de rettslærdes styre” (*wilayat al-faqih*), slik dette prinsippet har blitt praktisert i Iran etter revolusjonen i 1979. Formelt følger derfor Rådsforsamlingen i Hizbullah den øverste leder for Den islamske republikken Iran, Ayatollah Ali Khamenei. Rådsforsamlingens vedtak er religiøst bindende for medlemmene. Dersom rådsforsamlingens medlemmer ikke blir enige om en bestemt sak, blir saken løftet til den øverste religiøse lærde (*wali al-faqih*) som for øyeblikket er Ayatollah Ali Khamenei. Hans beslutninger er bindende og endelige (Hamzeh 2004, s. 47-48). Til tross for at Hizbullahs lederskap anser Khamenei som øverste religiøse leder, er det enkelte medlemmer av Hizbullah som anser den libanesiske religiøse lærde Sayyid Mohammad Husayn Fadlallah som sin åndelige leder. For shiamuslimene er det ikke nødvendigvis noe motsetningsforhold her, fordi ens personlige politiske orientering og ens troskap til en bestemt religiøs leder er to forskjellige ting (Deeb 2006).

5. Den juridiske forsamlingen, som gir religiøse retningslinjer og bidrar med konfliktløsning blant medlemmer.

Under Eksekutivforsamlingen finnes det en rekke administrative fagenheter med spesifikke ansvarsområder: Sosialenheten, Helseenheten, Utdanningsenheten, Innformasjonsenheten, Fagforeningsenheten, Finansenheten, Enhet for eksterne relasjoner og Koordineringsenheten (Addis & Blanchard 2010, s. 11-12; Deeb 2006; Hamzeh 2004, s. 48-70).

Under Eksekutivrådet har man også en geografisk inndeling i tre ulike lokale råd eller regioner for henholdsvis Beirut, Beqaa og Sør-Libanon. Hvert regionale råd/region er i sin tur delt inn i mellom 20 og 25 sektorer. Sektorene er så delt inn i avdelinger, som igjen er delt inn i grupper. Gruppene er den viktigste innfallsporten til organisasjonen for nye rekrutter (Deeb 2006; Hamzeh 2004, s. 46, 75).

5.2 DEN MILITÆRE ORGANISASJONEN

For å unngå infiltrasjon og kompromittering utenfra, er Hizbullahs militære organisasjon omgitt av hemmelighold. Detaljene i den organisatoriske oppbyggingen er derfor ikke kjent. Etter det man vet, består den militære delen av organisasjonen av to hovedenheter: Den islamske motstandsorganisasjonen og partiets sikkerhetsorgan (Hamzeh 2004, s. 70).

5.2.1 Den islamske motstandsorganisasjonen

Den islamske motstandsorganisasjonen (*al-Muqawama al-islamiyya*) er delt inn i en rekrutteringsseksjon og en seksjon for stridende personell. Som navnet tilsier er Rekrutteringsseksjonen ansvarlig for å rekruttere nye medlemmer til den militære organisasjonen. I tillegg driver denne seksjonen ideologisk indoktrinering av nye medlemmer. Seksjonen for stridende personell er ansvarlig for den militære treningen av rekruttene. Den enkeltes kvalifikasjoner og prestasjoner under trening bestemmer hvilken posisjon man deretter får i organisasjonen. Det finnes totalt fire ulike enheter som det stridende personellet blir plassert i. Disse er:

1. Martyrenhetene, som består av personer som er villige til å ta på seg selvmordsopdrag.
2. Kommandoenheter/spesialenheter, som har utmerket seg i geriljakrigføring og som har gjennomgått militær trening i Iran.
3. Enheter for rakettutskytning, som består av personell med kompetanse til å betjene en rekke ulike typer våpen, som raketter og bombekastere.
4. Ordinære krigere, som kan settes inn i strid og som samtidig bemanner observasjonsposter eller arbeider innenfor områder som logistikk og sanitet (Hamzeh 2004, s. 70-72).

Hele organisasjonen er hierarkisk oppbygget, med klare ansvarsforhold og kommandostrukturer. I tillegg er organisasjonen delt inn regionalt i mindre enheter eller celler som ikke kommuniserer seg imellom, men kun med det militære operative hovedkvarteret, som står under generalsekretærens direkte kontroll. På denne måten forblir organisasjonen inntakt og hemmelig selv om en celle skulle bli kompromittert (Hamzeh 2004, s. 71-72).

5.2.2 Sikkerhetsorganet

Sikkerhetsorganet, som er den mest hemmelige av alle Hizbullahs organisasjonsstrukturer består av to enheter; Partisikkerhetstjenesten (*Amn al-hizb*) og den eksterne sikkerhetstjenesten (*al-Amn al-khariji*). Partisikkerhetstjenesten har ansvaret for den interne sikkerheten i partiet og i lokalsamfunnene som helhet, herunder ansvaret for å hindre intern dissens. Den samler og arkiverer informasjon om alle medlemmer og alle som kommer i kontakt med Hizbullah. Den eksterne sikkerhetstjenesten har ansvar for å hindre forsøk på infiltrasjon og kompromittering fra fremmede stater og andre eksterne fiender av Hizbullah (Hamzeh 2004, s. 72-73).

5.3 MEDLEMSKAP OG REKRUTTERING

Hizbullah hevder å ha over 200 000 medlemmer,¹⁵ hvorav de aller fleste er libanesiske shiamuslimer. Dette gjør Hizbullah til den desidert største politiske organisasjonen i Libanon. Den militære organisasjonen antas å ha totalt mellom 5000 og 20 000 aktive krigere (Hamzeh 2004, s. 75).

Hizbullah nyter stor popularitet blant shiamuslimer i Libanon. Det er derfor til enhver tid mange som ønsker å slutte seg til organisasjonen. De som ønsker å bli medlem må gjennom en omfattende rekrutteringsprosess. Den vanligste veien til medlemskap skjer ved at man blir tatt opp i en lokal gruppe, etter å ha gjennomgått to ulike steg med opplæring. Det første steget varer om lag et år, og går ut på å lære seg Hizbullahs ideologi og kultur. I løpet av denne prosessen lærer man også å akseptere organisasjonens lederskap og kommandostruktur. De rekruttene som etter denne opptaksperioden demonstrerer at de er tilstrekkelig lojale og dedikerte kan bli opptatt som medlemmer, såfremt de får de nødvendige sikkerhetsklareringene fra partiets sikkerhetsorgan (se kapittel 5.2.2).

Deretter gjennomgår man det andre steget av rekrutteringsprosessen eller opptaksprosessen. I denne fasen blir man plassert i et program hvor man lærer disiplin gjennom fysisk trening, militær trening og enklere oppdrag for organisasjonen. Unntaksvis blir nye kandidater tatt opp som medlemmer uten å gjennomgå denne opptaksprosessen: Dette gjelder personer som over tid har vist at de er sterke i sin religiøse tro, at de deler Hizbullahs ideer, og at de samtidig innehar spesialkompetanse som organisasjonen har nytte av. Inkludert i denne gruppen er leger, ingeniører, universitetslektorer, personer med ekspertise innen data eller media, og andre med høyere utdanning. Disse plasseres normalt direkte i en av organisasjonens administrative fagenheter (se kapittel 5.1) (Hamzeh 2004, s. 75).

I tillegg til den strengt hierarkiske og lukkede organisasjonen, finnes det en sammenslutning av ulike organisasjoner som er løst forbundet med Hizbullah i det som benevnes *at-Tayyar al-islami* (Den islamske bevegelsen). Denne består av sympatisører som deler mange av ideene og aktivitetene til Hizbullah uten å være medlemmer av selve organisasjonen. I Den islamske bevegelsen inngår blant annet shia-bevegelsene *Amal al-islamiyya* og *al-Muqawama al-mu'mina* (De troenes motstandsbevegelse) og de sunni-islamistiske bevegelsene *al-Jihad al-islami fi*

¹⁵ Dette tallet inkluderer antagelig organisasjoner med løs tilknytning til Hizbullah, som inngår i den såkalte *at-Tayyar al-islami* (Den islamske bevegelsen) (se neste avsnitt).

Filastin (Palestinsk islamsk jihad), Hamas og *al-Jama'a al-islamiyya* (Det islamske samfunn) (Hamzeh 2004, s. 77-79).

5.4 TVANGSREKRUTTERING

Medlemskap i Hizbullah får en gjennom frivillig å søke seg inn i organisasjonen. Det foreligger ikke informasjon som tilsier at organisasjonen driver eller har drevet tvangsrekruttering (Catar 2009, s. 2; IRB 2007). Heller ikke Landinfos samtalepartnere under informasjonsinnhentingsreisene til Libanon i november 2008 og mars 2011 kjente til eksempler på at Hizbullah har forsøkt å rekruttere nye medlemmer med tvang. En libanesisk akademiker (samtale med Landinfo, mars 2011) mente det har formodningen mot seg at Hizbullah driver tvangsrekruttering, da de har mer enn nok av kandidater som frivillig søker om medlemskap. Det blir for øvrig ansett som relativt lukrativt å slutte seg til Hizbullah, fordi organisasjonen betaler aktive medlemmer lønn, i tillegg til andre godtgjørelser.

Det har dog fremkommet påstander om at Hizbullah driver aktiv rekruttering blant barn og unge. Ifølge Coalition to stop the use of child soldiers (2008, s. 208) skal Hizbullah ha rekruttert unge menn i alderen 16 til 19 år til en måneds militært treningskurs. Hizbullah driver også en rekke aktiviteter som retter seg inn mot barn gjennom sin ungdomsorganisasjon, Mahdi-speiderne. I 2005 skal om lag 42 000 barn fra seks år og oppover ha deltatt i ungdomsorganisasjonens aktivitetstilbud, blant annet sommerleire.

5.5 REAKSJONER MOT MEDLEMMER SOM ØNSKER Å TRE UT AV ORGANISASJONEN

Det finnes lite tilgjengelig informasjon om hvordan Hizbullah forholder seg til medlemmer som ønsker å melde seg ut, da det kun er svært få som velger å forlate organisasjonen. En libanesisk akademiker som Landinfo snakket med i Beirut (samtale i mars 2011) mener at det i utgangspunktet ikke er problematisk å forlate Hizbullah, men at det kan bli problematisk dersom vedkommende velger å kritisere organisasjonen offentlig. Ifølge akademikeren vil Hizbullah råde de som forlater organisasjonen til ikke å kritisere den. Dersom disse rådene ikke blir fulgt, kan man forvente reaksjoner i form av trusler eller pågripelser med påfølgende avhør.

6. REFERANSER

Skriftlige kilder

- Addis, C.L. & Blanchard, C.M. (2010, 8. oktober). *Hizbollah: Background and issues for Congress*. Washington D.C.: Congressional Research Service. Tilgjengelig fra <http://www.fas.org/sgp/crs/mideast/R41446.pdf> [lastet ned 23. september 2011]
- BBC (2011, 30. juni). Harriri murder: UN tribunal issues arrest warrants. *BBC*. Tilgjengelig fra <http://www.bbc.co.uk/news/world-middle-east-13972350> [lastet ned 12. september 2011]
- Bishara, A. (2011, 22. juni). Sirr al-khaliyya al-israiliyya dakhil hizb allah, wal-kashaf anha [Hemmelig israelsk celle avslørt innenfor Hizbullah]. *Al-Jumhuriyya*. Tilgjengelig via http://www.beirutobserver.com/index.php?option=com_content&view=article&id=56882:aljournhourya&catid=48:2009-03-14-16-36-55 [lastet ned 13. september 2011]
- Blanford, N. (2011a, 12. januar). Hizbollah-led pullout brings down Lebanon's government. *Christian Science Monitor*. Tilgjengelig fra <http://www.csmonitor.com/World/Middle-East/2011/0112/Hezbollah-led-pullout-brings-down-Lebanon-s-government> [lastet ned 23. september 2011]
- Blanford, N. (2011b, 27. juni). Spy-gadget war rages between Hizbollah, Israel. *Daily Star*. Tilgjengelig fra <http://www.dailystar.com.lb/News/Politics/2011/Jun-27/Spy-gadget-war-rages-betweenHezbollah-and-Israel.ashx#axzz1XjrK4vmN> [lastet ned 13. september 2011]
- Catar, S. (2009, 10. februar). *Zwangsrekrutierungen durch Hizbullah*. Wien: Republik Österreich Bundesasylamt, Nachtrag der Staatendokumentation.
- Coalition to stop the use of child soldiers (2008). *Child soldiers global report 2008*. London: Coalition to stop the use of child soldiers. Tilgjengelig fra http://www.childsoldiersglobalreport.org/files/country_pdfs/FINAL_2008_Global_Report.pdf [lastet ned 17. august 2011]
- Deeb, L. (2006, 31. juli). *Hizballah: A primer*. Washington D.C.: Middle East Research and Information Project. Tilgjengelig fra <http://www.merip.org/mero/mero073106> [lastet ned 23. september 2011]
- Deeb, L. & Harb M. (2007). Sanctioned pleasures. Youth, piety and leisure in Beirut. *Middle East Report 245*. Tilgjengelig fra <http://www.merip.org/mer/mer245/sanctioned-pleasures> [lastet ned 23. september 2011]
- Elali, N. & Farrell, S. (2011, 5. august). Cracks in the armor of the Resistance? *NOW Lebanon*. Tilgjengelig fra

- <http://www.nowlebanon.com/NewsArchiveDetails.aspx?ID=297937> [lastet ned 21. september 2011]
- Farrell, S. (2011, 11. september). Anti-Hezbollah cleric languishes in jail. *NOW Lebanon*. Tilgjengelig fra <http://www.nowlebanon.com/NewsArticleDetails.aspx?ID=310535> [lastet ned 21. september 2011]
 - Hamzeh, A. N. (2004). *In the path of Hizbullah*. New York: Syracuse.
 - Harb, M. (2007). Deconstructing Hizbullah and its suburb. *Middle East Report* 242. Tilgjengelig fra <http://www.merip.org/mer/mer242/deconstructing-hizballah-its-suburb> [lastet ned 23. september 2011]
 - Høigilt, J. (2007). Islamism, pluralism and the Palestine Question: The case of Hizbullah. *British journal of Middle Eastern studies*, 34 (2), 123-136.
 - IRB, dvs. Immigration and Refugee Board of Canada (2007, 31. oktober). *Lebanon: The influence of Hezbollah; the extent to which the government is able to control Hezbollah activities; whether Hezbollah is forcibly recruiting members*. Ottawa: IRB. Tilgjengelig fra http://www.irb-cisr.gc.ca:8080/RIR_RDI/RIR_RDI.aspx?id=451544&l=e [lastet ned 16. august 2011]
 - International Crisis Group (2008, 15. mai). *Lebanon: Hizbollah's weapons turn inward*. Brussels: International Crisis Group. Tilgjengelig fra http://www.crisisgroup.org/~media/Files/Middle%20East%20North%20Africa/Iraq%20Syria%20Lebanon/Lebanon/b23_lebanon_hizbollahs_weapons_turn_inward.ashx [lastet ned 23. september 2011]
 - International Crisis Group (2010, 2. desember). *Trial by fire: The politics of the special tribunal for Lebanon*. Brussels: International Crisis Group. Tilgjengelig fra <http://www.crisisgroup.org/~media/Files/Middle%20East%20North%20Africa/Iraq%20Syria%20Lebanon/Lebanon/100%20Trial%20by%20Fire%20--%20The%20Politics%20of%20the%20Special%20Tribunal%20for%20Lebanon.ashx> [lastet ned 23. september 2011]
 - NOW Lebanon (2009, 23. februar). Ibraq sayyara mas'ul "tayyar al-intima al-lubnaniyya" fil-Khiam [Bil tilhørende en leder for "Lebanese Option Group" påtent i Khiam]. *NOW Lebanon*. Tilgjengelig fra <http://www.nowlebanon.com/arabic/NewsArchiveDetails.aspx?ID=81198> [lastet ned 21. september 2011]
 - Rougier, B. (2007). *Everyday jihad. The rise of militant Islam among Palestinians in Lebanon*. London: Harvard.
 - Sharp, J.M. (2006, 15. september). *Lebanon: The Israel-Hamas-Hezbollah conflict*. Washington D.C.: Congressional Research Service. Tilgjengelig fra <http://www.fas.org/sgp/crs/mideast/RL33566.pdf> [lastet ned 23. september 2011]
 - United Nations Security Council (2010, 2. september). *Identical letters dated 1 September 2010 from the Permanent Representative of Lebanon to the United*

Nations addressed to the Secretary-General and the President of the Security Council. New York: United Nations Security Council. Tilgjengelig fra <http://www.securitycouncilreport.org/atf/cf/%7B65BF9B-6D27-4E9C-8CD3-CF6E4FF96FF9%7D/Lebanon%20S2010%20460.pdf> [lastet ned 18. august 2011]

- U.S. Department of State (2011, 8. april). *2010 country report on human rights practices – Lebanon.* Washington D.C.: U.S. Department of State. Tilgjengelig fra <http://www.state.gov/g/drl/rls/hrrpt/2010/nea/154466.htm> [lastet ned 17. august 2011]
- Young, M. (2008, 18. september). No dialogue in Lebanon's mean streets. *The Daily Star.* Tilgjengelig fra <http://www.dailystar.com.lb/Opinion/Commentary/Sep/18/No-dialogue-in-Lebanons-mean-streets.ashx#axzz1OsC5mYgw> [lastet ned 23. september 2011]
- Young, M. (2010). *The ghosts of Martyrs Square. An eyewitness account of Lebanon's life struggle.* New York: Simon & Schuster.

Muntlige kilder

- Ammar al Moussawi, Hizbullahs avdeling for internasjonale relasjoner. Samtale i Beirut, mars 2011.
- Kai Kverme, Prosjektkoordinator ved Institutt for kulturstudier og orientalske språk, Universitetet i Oslo. E-postkorrespondanse, september 2011.
- Libanesisk akademiker og universitetslektor som ønsket å være anonym. Samtaler i Beirut, november 2008 og mars 2011.
- Libanesisk akademiker som ønsket å være anonym. Samtaler i Beirut, november 2008 og mars 2011.
- Libanesisk journalist i en libanesisk dagsavis som ønsket å være anonym. Samtaler i Beirut, november 2008 og mars 2011.
- Wa'il Kheir, direktør for Foundation for Human and Humanitarian Rights (Lebanon). Samtale i Beirut, mars 2011.